

Antikvarisk konsekvensbeskrivning Sankt Botulf 14, Stadshallen, Lunds kommun, Skåne län

Undertecknad har fått i uppdrag av Lundafastigheter, Lunds kommun, att sammanställa en antikvarisk konsekvensbeskrivning angående bygglovsansökan inför ombyggnad och renovering av Stadshallen i Lund.

Lunds stadshall uppfördes 1965–68 efter ritningar av Klas Anshelm och består av två byggnader, själva *Stadshallen* och ett *kontorshus* i öster. Det aktuella bygglovet berör båda byggnaderna och är ett resultat av en omfattande projektering för renovering och ombyggnad i syfte att utveckla användningen av byggnaden samt tillgodose moderna tekniska krav. Projektering pågår för att anpassa byggnaden till dagens krav på värme och ventilation liksom tillgänglighet och säkerhet. Undertecknad har i egenskap av antikvarisk expertis deltagit fortlöpande under projektering och framtagande av bygglovshandlingar. Tidigare har bygglov sökts och beviljats för installationer på kontorshusets tak. Undertecknad gjorde i samband med den ansökan ett utlåtande (daterat 2020-05-19).

Stadshallens konserts- och sessionssal ingår inte i det aktuella bygglovet och därmed inte i denna konsekvensbeskrivning.

Stadshallens kulturvärden

Följande konsekvensbeskrivningen grundar sig på *Antikvarisk förundersökning* (Regionmuseet 2017) där Stadshallens kulturhistoriska värden redovisas, och på sammanställningen *Antikvariska förutsättningar* som specificerar vad som är viktigt att bevara för att byggnaden inte ska bli förvanskad.

Stadshallen är rödmarkerad i Lunds kommuns bevaringsprogram (2006). Rödmarkeringen likställs med ett Q i plan och skyddas genom 8 kap § 13 i plan- och bygglagen: *en byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas*. Enligt plan- och bygglagen 8 kap 17 § ska ändringar av byggnader *alltid utföras varsamt och hänsyn tas till byggnadens karaktärsdrag*. Ändringar ska enligt plan- och bygglagen ta vara på byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden.

Merparten av de planerade åtgärderna i Stadshallens ombyggnad och renovering omfattas inte av bygglov och anges följaktligen inte i bygglovsansökan. Likväl påverkar dessa åtgärder byggnadens kulturvärden och berörs av förvanskningförbud och varsamhetskrav i enlighet med PBL. Konsekvensbeskrivningen tar därför även upp hittills kända planerade åtgärder som bedöms påverka byggnadens kulturvärden. Avsteg kan göras från plan- och bygglagens bestämmelser men ska då vara väl motiverade och ha som syfte att inte riskera personers hälsa eller säkerhet. Även krav på tillgänglighet kan motivera ett sådant avsteg.

Konsekvensbeskrivning baserad på de aktuella handlingarna

Det är viktigt att förändringarna som berör kulturvärdena görs i samråd med medverkande antikvarie och att åtgärder med större påverkan på kulturvärden ges möjlighet att godkännas av stadsantikvarien.

I ett så omfattande ombyggnads- och renoveringsprojekt som detta kommer handlingar ständigt att tillkomma och uppdateras efterhand. Det finns i och med det en stor risk att de antikvariska aspekterna inte tillgodoses. Inte minst gäller detta i de antikvariskt känsliga rummen sessions- och konsertsalen där det ännu inte finns färdiga beslut angående slutlig utformning.

I syfte att tillgodose PBL:s krav på hänsyn till personers hälsa och säkerhet samt tillgänglighet är det rimligt att acceptera vissa avsteg från förvanskingsförbudet och/eller varsamhetskravet. Det förutsätter dock att åtgärderna utförs i enlighet med antikvariska krav på materialval och utförande.

Under projekteringen har hittills framkommit en del planerade åtgärder som riskerar att påverka kulturvärden negativt. Nedan listas dessa med en motivering till varför avsteg från förvanskingsförbudet och/eller varsamhetskravet föreslås samt en antikvarisk bedömning av vilka konsekvenser detta riskerar att få på byggnadens kulturvärden och om det är acceptabelt eller inte. Där det bedöms rimligt att godkänna avsteg bör det göras med villkor, till exempel krav på material och utformning av det nya utförandet.

Avsteg från krav på bevarande av värdefull inredning och ytskikt samt bevarande av ursprungliga detaljlösningar, armaturer, inredningar osv på plan 10 och 11 i Stadshallens byggnad.	Motivering till avsteg	Antikvarisk bedömning och krav på nytt utförande
Parkettgolv (inkl. golvlister) på plan 11 har rivits och kommer ersättas med nytt golv.	<i>Hälsoskäl:</i> parketten var lagd på material som innehöll asbest.	<i>Acceptabelt ur ett antikvariskt perspektiv</i> med ny parkett om den utförs likt den ursprungliga med samma dimensioner, kulör och detaljutformning.
Med få undantag ersätts alla dörrar inklusive beslag på plan 10 och 11 i Stadshallen med nytillverkade.	<i>Brandkrav:</i> befintliga dörrar är ej brandklassade. Ej möjliga att renovera enligt projekterande entreprenör. <i>Hälsoskäl:</i> trycken innehållande nickel ej allergisäkra.	<i>Ej acceptabelt ur ett antikvariskt perspektiv.</i> Autenticiteten har en avgörande betydelse för upplevelsen av interiörernas kulturhistoriska värde. Därför har bibehållande, och även återskapande, av detaljer ett stort värde. Antikvariskt sett är det önskvärt att fler dörrar renoveras, dvs byggs om till brandklassade dörrar.
Undertak med specialtillverkade plattor på plan 11 i Stadshallen rivs och ersätts med nya.	<i>Tekniskt</i> dåligt skick.	<i>Acceptabelt ur ett antikvariskt perspektiv</i> om specialbeställda plattor monteras i samma mönster som ursprungliga.
Ursprunglig puts på innerväggar på plan 11 i Stadshallen rivs och ersätts med ny puts. Projektering pågår.	<i>Tekniskt</i> dåligt skick.	<i>Acceptabelt ur ett antikvariskt perspektiv</i> med nya putsytter om renovering och återställande görs likt ursprungsförslaget med avseende på variationer i färg och utformning.

Avsteg från krav på varsamma förändringar av den sparsmakade och känsliga karaktären på plan 10 och 11 i Stadshallens byggnad.	Motivering till avsteg	Antikvarisk bedömning
Undertak på plan 11 i Stadshallen sänks (ca 100 mm)	<i>Brandkrav:</i> förändringen möjliggör dold placering av omfattande sprinklersystem.	<i>Risk att förändringen har en negativ påverkan på kulturvärden.</i> En ökad distans har vägts mot att ha all sprinkler synlig vilket skulle störa rummets karaktär av få och enkla material. Enligt förslag kommer plattorna att hamna så lågt ned att de riskerar ge konsekvenser vid möten med andra ytor och material, till exempel riskerar den att dölja del av den karaktärsfulla belysningen utmed innerväggarna.
Dörröppningar (och dörrblad) till konsertsal och sessionssal byggs om och görs lägre.	<i>Tillgänglighetskrav:</i> plats för dörrautomatik.	<i>Risk att förändringen har en negativ påverkan på kulturvärden.</i> Riskerar förändra proportionerna och den arkitektoniska helheten i foajéns och salarnas interiörer.
Nytt undertak med akustikplattor vid entréhallen på plan 10.	<i>Akustiska krav.</i>	<i>Risk att förändringen har en negativ påverkan på kulturvärden.</i> Önskvärt att det formgjutna betongtaket behålls synligt. Det råa takmaterialet är en betydelsefull del av byggnadens entréhall som en länk mellan ute- och innemiljön.

Åtgärd som riskerar avsteg från förvanskningsförbud vid tillägg och nya delar i exteriören på Stadshallen och Kontorshuset.	Motivering till avsteg	Antikvarisk bedömning och krav på nytt utförande
Takhuvor och övriga nytillkomna installationer på taket.	<i>Brand- och ventilations krav.</i>	<i>Materialval och detaljutformning saknas. Önskvärt att dessa får ett så oansenligt utförande som möjligt.</i>
Nya förbindelser mellan stadshallen och kontorshuset i form av två glasade gångbroar.		<i>Acceptabel förändring ur ett antikvariskt perspektiv. I förslaget tas hänsyn till befintlig byggnad med tanke på materialval och dimensioner samt ett formspråk som refererar till ursprungliga plåtinklädda väggar och stora glaspartier.</i>
Glasparti vid entré på fasad mot öster (f.d. optikern) återställs.		<i>Positiv förändring ur ett antikvariskt perspektiv om materialval och detaljutformning görs i samråd med antikvarie.</i>
Glasparti vid entré på fasad mot söder (f.d. klädaaffär) återställs.		<i>Positiv förändring ur ett antikvariskt perspektiv om materialval och detaljutformning görs i samråd med antikvarie.</i>
Tillbyggnad av ventilationsschakt vid hissbyggnad.	Omfattande <i>krav på ventilation</i> på grund av förändrad verksamhet i byggnaden, bland annat som följd av att tillagningskök och mikrobryggeri tillkommer.	<i>Acceptabelt ur ett antikvariskt perspektiv om förslaget revideras. Placeringen intill hissbyggnaden bedöms vara mest lämplig av flera diskuterade förslag. Ur antikvarisk synpunkt är det däremot önskvärt att schaktet placeras med en distans till vägg- och fönsterpartiet vid stadshallen. Tillbyggnaden ska utföras med så liten åverkan som möjligt på befintlig byggnad. Vid framtida förändringar är det önskvärt att den är möjlig att avlägsna utan större åtaganden. Materialvalet, kopparplåt, och utformningen, likt de plåtinklädda fasaderna på konsertsalens övre parti, är väl anpassade till byggnadens kulturvärde och karaktär.</i>
Ilagningar och renovering av säckskurade tegelfasader.	-	<i>Underlag för bedömning saknas. De säckskurade tegelfasaderna är mycket känsliga för förändring. För att uppfylla krav på varsamhet och förvanskningsförbud är det viktigt att de renoveras och lagas med anpassade material och metoder. Fasadrenovering som utförs med material och metoder som inte är antikvariskt anpassade bör ses som fasadförändring och därmed vara bygglovpliktiga.</i>

Återställande av huvudentrés skärmtak ”likt originalutförande”.	-	<i>Underlag för bedömning saknas.</i> Om Viktigt med handlingar som visar på att återställandet görs till originalutförande med avseende på tjocklek, belysning, antal pelare och balkar.
Nya ytterdörrar som ersätter senare utbytta dörrar.	-	<i>Underlag för bedömning saknas.</i> Viktigt med handlingar som visar på att återställandet görs till originalutförande med avseende på material, dimensioner och detaljutförande.

Med vänlig hälsning

Maria Sträng
Byggnadsantikvarie
Certifierad sakkunnig avseende kulturvården